

T.C.
ADALET BAKANLIĞI

Bakan

1776/982

17.07/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 28/05/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.
10.00.02-6433 sayılı yazı,
b) 04/06/2008 tarihli ve 1443/799 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoglu tarafından Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3591 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

Sayın Ferit Mevlüt ASLANOĞLU
Malatya Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3591 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarımızda 31/05/2008 tarihi itibarıyla 39.847 tutuklu, 17.391 hüküm özlü ve 39.224 hükümlü olmak üzere toplam 96.462 kişinin bulunduğu Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

II- Anayasa'nın;

"Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı;

"Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinin birinci fıkrasında, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri; ikinci fıkrasında, hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı;

"Mahkemelerin kuruluşu" kenar başlıklı 142. maddesinde, mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usullerinin kanunla düzenleneceği;

"Hâkim ve savcılarının denetimi" kenar başlıklı 144. maddesinde, hâkim ve savcılarının görevlerini, kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarının denetlenmesi; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerinin, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığının araştırılması ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturmanın, Adalet Bakanlığının izni ile adalet müfettişleri ya da hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırabileceği;

04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

"Tutuklama nedenleri" kenar başlıklı 100. maddesinin birinci fıkrasında, kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olguların ve bir tutuklama nedeninin bulunması hâlinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebileceği;

"Tutuklama kararı" kenar başlıklı 101. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen mahkemece karar verileceği, bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterileceği ve adlî kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verileceği; ikinci fıkrasında, tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda hukukî ve fiilî nedenler ile gerekçelerinin gösterileceği; kararın içeriğinin şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirileceği, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verileceği ve bu hususun kararda belirtileceği; beşinci fıkrasında, bu madde ile 100. madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebileceği;

“Tutuklulukta geçecek süre” kenar başlıklı 102. maddesinin birinci fıkrasında, ağır ceza mahkemesinin görevine girmeyen işlerde tutukluluk süresinin en çok altı ay olup, bu sürenin, zorunlu hâllerde gerekçesi gösterilerek dört ay daha uzatılabileceği; ikinci fıkrasında, ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde, tutukluluk süresinin en çok iki yıl olup, bu sürenin, zorunlu hâllerde, gerekçesi gösterilerek uzatılabileceği ve uzatma süresinin toplam üç yılı geçemeyeceği; üçüncü fıkrasında, bu maddede öngörülen uzatma kararlarının, Cumhuriyet savcısının, şüpheli veya sanık ile müdafinin görüşleri alındıktan sonra verileceği;

“Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri” kenar başlıklı 104. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında şüpheli veya sanığın salıverilmesini isteyebileceği; ikinci fıkrasında, şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verileceği, ret kararına itiraz edilebileceği;

“Tutukluluğun incelenmesi” kenar başlıklı 108. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100. madde hükümleri göz önünde bulundurularak karar verileceği; ikinci fıkrasında, tutukluluk durumunun incelenmesinin, birinci fıkra da öngörülen süre içinde şüpheli tarafından da istenebileceği;

“Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi” kenar başlıklı 160. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayacağı; ikinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlü olduğu;

“Kamu davasını açma görevi” kenar başlıklı 170. maddesinin birinci fıkrasında, kamu davasını açma görevinin, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirileceği; ikinci fıkrasında, soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa; Cumhuriyet savcısının iddianame düzenleyeceği; dördüncü fıkrasında, iddianamede, yüklenen suçu oluşturan olayların, mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanacağı;

“İddianamenin kabulü ve duruşma hazırlığı” kenar başlıklı 175. maddesinin birinci fıkrasında, iddianamenin kabulüyle, kamu davasının açılmış olacağı ve kovuşturma evresinin başlayacağı;

“Duruşmanın sona ermesi ve hüküm” kenar başlıklı 223. maddesinin ikinci fıkrasında, beraat kararının; yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması, yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması, yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması, yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk nedeninin bulunması, yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması hâllerinde verileceği; beşinci fıkrasında, yüklenen suçu işlediğinin sabit olması hâlinde, sanık hakkında mahkûmiyet kararı verileceği;

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun “Koşullu salıverme” başlıklı 107. maddesinin birinci fıkrasında, koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için mahkûmun kurumdaki infaz süresini iyi hâlli olarak geçirmesi gerektiği; ikinci fıkrasında, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar yirmidört yılını, diğer süreli hapis cezalarına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının üçte ikisini infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu

salıverilmeden yararlanabileceği; onbirinci fıkrasında, bir hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında ceza infaz kurumu idaresi tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, hükmü veren mahkemeye; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verileceği; mahkeme, bu raporu uygun bulursa hükümlünün koşullu salıverilmesine dosya üzerinden karar vereceği, mahkeme, raporu uygun bulmadığı takdirde gerekçesini kararında göstereceği, bu kararlara karşı itiraz yoluna gidilebileceği;

Hükümlerinin yer aldığı mâlumlarıdır.

Bu çerçevede, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda yer alan koşullu salıverilmeden yararlanacak hükümlülerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerinin, Mülga 13/07/1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanuna göre artırılmasının ceza infaz kurumlarındaki hükümlü sayısının artmasına sebep olabileceği değerlendirilmekte olup, yukarıda yazılı anayasal ve yasal teminatlar kapsamında, her türlü etkiden uzak görev yapan hâkim ve savcıların yasal çerçevede tutuklamaya ilişkin kararları yargısal faaliyet olarak kabul edilerek yargı yetkisinin ve takdir hakkının kullanılmasına yönelik olduğu düşünülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Bakan